

(א) ז"מ סד: א. ט לטול כל. [ע"ש] ב"מ סד: א. ב"מ (ד) ז"ל רבא, (ט) ז"ל רבא דהא משמת רב יהודה נולד רבא כמנבאר דקדוש עב"ל, (ו) ר"ש ז"ל (ו) [נפיק כ"ל].

תורה אור השלם

1. נשאר בעיר שקמה ושאינה יבית שער. ישעיהו כד יב

מוסף רש"י

ביבא מיתבא. בית שהא מיושב בדיות בני אדם, יתיב. ישות קיים, לפי שדרין תחוב רואין מה שהא לרין ומתקין אותו (נעיל כ"א). ושאינה יוכת שער. עד ששמו שאיה מכתת שער בית שאין בני אדם דרין בו, והלך זה שעמנו בו היתה, לישא אחרינא בית שהא שאוי ויחד מאין אדם יוכת שער, מוזקין מכתתין אותו (ע"ש). תקיף עבדי דאיניש דמסיק בהו דורי. מחזיק בעבדיה של בעלי חובות שלו וכוסס לעשות מלאכתו (ב"מ סד). עבדא נהום כריסיה לא שרי. לנס מאלכו. והריני זני גוס מלאכתו (ע"ש). דארז עבדיה. ק שמו, דמרקיד בי כובי. לזן היה ומקד בתחובות לשותן יין (ע"ש). דלא ליסתרי עבדיה. של ריגיל להיות בעל וימעל. התיי משמעת כדך המתפעלס חביבת ש"ן היה יתפעל. ער ואתר פשתר, שהתיי מתמלעת להפקק אוחיות השורש וכאשר יתמר נגזרת סף הסמך, מנזרת שם השמות, וכן כלתון גמלא שמתרי מוסמתיך אשהי אשתקיל (ב"מ סה).

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

פסור. מלשם לזעליו שכרו: שלא נשעם מלאכה. נשעה (ו) נשאינו רגילן לעשות מלאכה או שאין עכשיו לזעליו מלאכה לעשות דזה נהנה וזה אין חסר הוא ופטור: נדשלה ליה כו' דהר נחצר חצירו. ומקמינא לה צפ"צ (דף כ"א). ציפא מיעבא יסיב. זה הדך במוכה ההנהו לבית זה שהוא מיושב צדירין: יסיב. אין חרצ לפי שהר נחצה במוכה טס ומשפיץ סקיקה תמיד: ושאיס יוכס שער. עד הוא ושמו שאיה מכתת שערס וכותלי צית שאין אדם דר במוכה: דלא נספרי. שלא ילמד דרכי הצטלה: פחסה. אם נשברה או נתקלקלה ודמי פחסה יתירין על שכרה נוטל דמי פחסה: עיזד לאגרא. מסתמא כי נחית לה אדעתא דאגרא נחית הלך ללו במורת גזן דיינין ליה ונותן שכרה על כרחו אם רצין הן על דמי פחסה: הא דלא עיזד לאגרא. לא יהיב ליה אלא פחסה: נחס נס אדעתא דאגרא. רצה שכרה נוטל ואם פחסה יתר על שכרה נוטל דמי פחסה דהא ע"כ שקלה וגזל הוא: נחויס לה אדעתא דגולגותא. אפי' שכרה גדול מפחסה לא יהיב אלא פחסה דכל הגולנין משלמין כשעת הגולה: פסלסו מלכות. המלך כזה שלא יכל לא צמדינה זו ולא צמדינה אחרת: היינו נפדק. דכיון דלא נסדק לגמרי הוק גמור הוא ומשלם כשעת הגולה: אלא היכי דמי נפסל. דקמני מתניתין הרי שלך לפניך: כגון שפסלסו מדינה זו. בני מדינה פסלוהו מעצמן: ויולא צמדינה אחרת. שיכול לומר לו לך להוציאו שם: פרוסה לא מינכר היזיקה. לא נשתנה מראייה משאר חטויס: הכא מינכר היזיקה. שאין לורה זו דומה ללורה של כל היוצאים עכשיו וכשגולה היינו היו כל לורות המדינות שוות לה: המלוה אם חצירו. שום פרגמטיא: על המטבע. שקלן לו מעות: נותן

בבא קמא

ומי אמר רב עבדא כמקרקעי דמי והאמר רב דניאל בר רב קמינא כו'. ואם היה כמקרקעי דמי אפי' נחת ליה צמות גולגות לא נפק מרשותיה דמריה דהוי כקרקע דאין נגולת ומשלם אגרא היכא דקאי לאגרא כמו ספינה דלקמן היכא דלא נחת ליה צמות גולגות: הלאה ודר בחצירו. כולה סוגיא דהכא כלישנא קמא דליזוהו נשך (ב"מ דף סד: ושם) ז"ע היאך הלוח מותר לעשות שום טובה למלוה אפי' דברים שהיה עושה לו בלא הלוואה ואפילו דברים שאין רגילות ליעול מהן שכן יהא אסור דומיא דחצר דלא קיימא לאגרא וכ"ש דברים שאין רגילות להשאיל בחנם כגון להשאיל סוסו שיהא אסור אפי' הוא כ"כ אוהבו שנלאו הכי היה משאילו וא"כ יותר מדלי יש לו ליהרר ללוה שלא יעשה למלוה שום הנאה וי"ל דוקא מילי דפרהסיא ואווסא טובא כגון לזור בחצירו ולתקוף בעצמו אבל להשאיל לו כליו או אפי' סוסו כיון דבלאו הכי משאילו מותר ודיקא נמי דנקט צמתני חצירו ולא נקט לא יסכרי לו כליו או צמתנו צפחות ועוד שמא י"ל דכל היתר דקודם הלוואה היו אוהבים זה את זה שהיו משאילין חצר זה לזה אם היו צריכין מותר להשאיל אף לאחר הלוואה ומתני' דליזוהו נשך (שם) צמתס בני אדם שאין רגילות שיהא עושה לוח למלוה אותה הנאה בלא הלוואה דומיא דהקדמת שלום שאין אסור אלא בלאו שאלו היה רגיל להקדים לו מקודם לכן ומייהו אפילו דבר שהיה משאילו בלאו הכי כגון חצר דלא קיימא לאגרא אם נכנס שלא מדעת חצירו חייב אע"פ שאם לא הלוה לו לא היה חייב לתת לו שכן כדמשמע הכא ולפי זה היא דליזוהו נשך (שם) איירי דוקא בחצר דקיימא לאגרא דהתם איירי מדעתו דקאמר לא יסכור היינו צפחות אבל בלא קיימא לאגרא היה מותר כיון דברשותו נכנס וגם בלא הלוואה היה מניח לו לזור בחנם והאי דקאמר התם עלה דמילתא דהכא מאי קמ"ל מנינא ומשני מהו דמינא ה"מ חצר דקיימא לאגרא כו' קמ"ל לא צני למימר קמ"ל דמתניתין איירי אפילו בדלא קיימא לאגרא דמתניתין ודאי לא מיירי אלא דוקא דקיימא לאגרא כיון דמיירי מדעתו אלא ה"פ קמ"ל דאפי' לא קיימא לאגרא אסור היכא דלא היו מדעתו ופירוש זה דמוק דהפפט משמע דמתניתין קאי וקמ"ל דמתני' איירי אפי' דלא קיימא לאגרא אע"ג דאיירי שנכנס מדעתו:

עין משפט

נר מצוה
מה א ב ג מ"י פ"ג מה"ל גולה ואבידה הלכה ז סוג עשין פג ולחין קנז טוש"ע ח"מ סימן שסג סעיף ד: מו ד ה מ"י פ"ו מה"ל מלוה וזה הלכה ב סג שם טוש"ע י"ד סימן קסו סעיף א: מו ו ז מ"י פ"ג מה"ל גולה ואבידה הלכה ח סג עשין עג טוש"ע ח"מ סימן שסג סעיף ה: מו ח ט מ"י שם הל' ד טוש"ע שם סעיף א:

רבינו הגנאל

ביבא מיתבא יתיב ניהא ליה. פ"י בית שדרין בו בני אדם הוא מיושב ואינו חרב ואפילו אישתמש בהיבני וציבי חרב ולמאן דאמר משום שאייה היינו בית שאין משתמשין בו כלום האי כיון דאישתמש בהיבנו וציבי לא חרב. ניהא ליה דלא לשתר עבדיה. ופי' ר"ח ד"ל באכלוסא דמחוזא דאי לא עבדי מלאכה חליש. ניהא ליה דלא ניסתרי עבדי. פ"י ניהא לחו לבעלים שלא ישב העבד בטל ויהי דעתו מן המלאכה ולא ישוב לעשות מלאכה בבתחילה. והעיקר מן הסתירה. איחמר המלוה על המטבע ונפסל המטבע, אמר רב

המלצה את חבירו ע"ה המטבע. פ"ה הלוה לחצירו שום פרגמטיא על המטבע שקלז לו צמעות נותן לו מעות שיוציאין צמעת פרוצון דהא קבל עליו לתת מטבע ודוקא הלוהו פרגמטיא אבל הלוהו מעות מה שהלוהו משלם לו עכ"ל הקונטרס ולפירושו נראה דאם הלוהו מעות נמי וקלז לו שישלם לו מעות דמשלם מטבע היוצא באותה שעה דמעות שנפסלו לאו מטבע ניהו ולא נקט צקונטרס פרגמטיא אלא משום דכשגולה אדם מעותיו אין רגילין להוציר דבר אבל כשמוכר פרגמטיא אפי' אמר סתם כך וכך מעות תתן לרין לשלם לו מטבע היוצא וקשה לפירושו דה"ל למימר המוכר על המטבע או ה"ל למינקט הקיף ועוד כיון דמעות פרגמטיא וזקף עליו צמלוה אין סבירא כלל לחלק צין הלוהו מעות לפרקמטיא שמכר צמעות ונראה לפרש דאין חילוק צין מכר לו פרגמטיא צין הלוהו מעות ומיירי כשהתנה עמו ע"מ שישלם לו מעות וכיון שפירש לו כך סתמא דמילתא לכך פירש שאם יפסל יתן לו מטבע היוצא לדותו ונפסל אין שמו מטבע ושמואל סבר דכיון שיוצא צמעותן שם מטבע עליו ועוד אורי' ד"ל כגון שהלוהו סלה חטיין ואמר לו או מחזור לי סלה או כך וכך מעות ואילו צמעות לחודייהו קלז היה משלם לו מטבע שנפסל אבל הכא שלא זקף עליו צמלוה גמורה שיכול לפרוע לו חטיין אם יצאה נותן לו מטבע היוצא באותה שעה ולכל הפירושים אם הלוהו מעות סתם מעות שהלוה לו יפרע